

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Bydgoszczy**

Bydgoszcz, dnia01.2011 r.

**Pan
Wojciech Rudziński
Dyrektor Zespołu Szkół
Centrum Kształcenia Rolniczego
im. Kazimierza Wielkiego
w Kowalu**

LBY-4101-05-02/2010
P/10/112

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, (zwanej dalej „ustawą o NIK”), Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy przeprowadziła w Zespole Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Kowalu (zwanym dalej „Zespołem Szkół” lub „Szkołą”) kontrolę w zakresie funkcjonowania szkół rolniczych prowadzonych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

W związku z kontrolą, której wyniki zostały przedstawione w protokole kontroli podpisanym 13 grudnia 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Dyrektorowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, pomimo występujących nieprawidłowości funkcjonowanie Zespołu Szkół w zbadanym zakresie. Stwierdzone nieprawidłowości nie wpłynęły w sposób zasadniczy na realizowane przez Szkołę zadania statutowe i gospodarkę finansową.

1. Zespół Szkół został przejęty przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi do prowadzenia z dniem 1 stycznia 2008 r., na mocy porozumienia z Powiatem Włocławskim. Wartość przekazanych gruntów, budynków i budowli (w tym działek rolnych, budynków dydaktycznych, dydaktyczno - mieszkalnych i warsztatowych) wg wartości księgowej wyniosła na dzień przekazania 1.381,2 tys. zł.

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

2. W roku szkolnym 2008/2009 i 2009/2010 kształciło się w Szkole odpowiednio 425 i 366 uczniów. Z tego 280 i 262 uczniów kształciło się w trybie nauczania dla młodzieży (w 2 zawodach w Zasadniczej Szkole Zawodowej i w 3 w Technikum), 145 i 104 uczniów kształciło w trybie nauczania dla dorosłych (w 2 zawodach w Technikum Uzupełniającym i w 1 w Szkole Policealnej). Zatrudniano nauczycieli w wymiarze odpowiednio 33,4 i 33,7 etatu, z czego 55 % i 56,3 % stanowili nauczyciele przedmiotów zawodowych.

W roku szkolnym 2009/2010 odsetek uczniów nie promowanych spadł do 5,33 %, w stosunku do 7,99 % w roku szkolnym 2008/2009. Zdawalność egzaminu maturalnego wyniosła w 2009 r. 84,6 % (39 zdających), a w roku 2010 76,5 % (34 zdających).

3. Szkoła w badanym okresie prowadziła kształcenie młodzieży zgodnie z kierunkami określonymi w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 26 czerwca 2007 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego². Natomiast pracownie przedmiotów zawodowych nie spełniały wszystkich wymagań określonych w rozporządzeniu MENiS z dnia 4 czerwca 2003 r.³. Na przykład do kształcenia w zawodzie mechanik - operator maszyn i urządzeń rolniczych Szkoła powinna posiadać, właściwie wyposażone pracownie, tj. pracownię maszyn i urządzeń rolniczych, pracownię pojazdów silnikowych oraz pracownię ekonomiczną. Powinny one składać się z sali ćwiczeń i zaplecza magazynowo-socjalnego. Tego typu pracowni Szkoła nie posiadała.

Stwierdzono również uchybienia związane z nieodpowiednim stanem bądź niepełnym wyposażeniem niektórych pomieszczeń szkoły. Dotyczyło to m.in: braku oznakowań dróg ewakuacyjnych, uszkodzonego tynku na suficie, braku zabezpieczenia siedmiu gniazd połączeń elektrycznych, przeterminowanych leków i materiałów opatrunkowych w apteczkach, braku niektórych tablic informacyjnych określających zasady bezpiecznego użytkowania urządzeń (piekarnik, zmywarka, piec gazowy, kuchnia elektryczna). Do książek obiektów budowlanych nie dołączano protokołów z kontroli obiektu budowlanego, ocen i ekspertyz dotyczących jego stanu technicznego

² Dz. U. nr 124, poz. 860 ze zm.

³ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 4 czerwca 2003 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach: cukiernik, mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych, monter-instalator urządzeń technicznych w budownictwie wiejskim, ogrodnik, operator maszyn i urządzeń przemysłu spożywczego, piekarz, rolnik, rybak śródlądowy, rzeźnik-wędliniarz, technik agrobiznesu, technik hodowca koni, technik inżynierii środowiska i melioracji, technik mechanizacji rolnictwa, technik ogrodnik, technik pszczelarz, technik rolnik, technik rybactwa śródlądowego, technik technologii żywności i technik żywienia i gospodarstwa domowego (Dz. U. Nr 159, poz. 1540).

Wymienione powyżej uchybienia zostały usunięte w trakcie kontroli NIK. Ponadto stwierdzono, że w budynkach Szkoły przy ul. Kazimierza Wielkiego i ul. Kołłątaja klatki schodowe nie były wyposażone w balustrady z poręczami zabezpieczonymi przed ewentualnym zsuwaniem się po nich, a obiekty szkolne nie były przystosowane do nauczania młodzieży niepełnosprawnej.

Nie zapewniono uczniom możliwości korzystania z gabinetu profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej na terenie szkoły. Opiekę zapewniono na terenie Zakładu Opieki Zdrowotnej w odległości ok. 700 m. od Szkoły, gdzie w razie potrzeby przeprowadzano niezbędne badania. Szkoła nie posiadała również sali gimnastycznej, co powodowało trudności z realizacją zajęć wychowania fizycznego. Podejmowano działania w celu budowy własnej sali gimnastycznej, jednak od 2008 r. sprawę odłożono głównie ze względu na brak środków finansowych.

4. Obowiązujące w Zespole Szkół szkolne plany nauczania spełniały wymogi określone w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu (MENiS) z dnia 12 lutego 2002 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych⁴, a dokumentacja przebiegu nauczania była prowadzona zgodnie z wymogami rozporządzenia MENiS⁵. Opracowane przez Dyrektora plany nadzoru pedagogicznego dostosowane były do wymogów określonych w § 7 ust. 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 grudnia 2006 r.⁶ oraz w § 21 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 października 2009 r.⁷ Sporządzono również wieloletni plan doskonalenia zawodowego nauczycieli na lata 2006- 2009 i na lata 2009 – 2012. Dyrektor Szkoły nie złożył jednak odpowiedniego wniosku o dofinansowanie szkolenia zawodowego nauczycieli, o którym mowa w § 6 rozporządzenia MENiS z dnia 29 marca 2002 r.⁸
5. Zatrudnieni nauczyciele posiadali kwalifikacje zapewniające realizację zadań dydaktyczno - wychowawczych zgodnie z wymaganiami określonymi w

⁴ Dz. U. Nr 15, poz. 142 ze zm.

⁵ rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji (Dz. U. Nr 23, poz. 225 ze zm).

⁶ rozporządzenie w sprawie szczegółowych zasad sprawowania nadzoru pedagogicznego, wykazu stanowisk wymagających kwalifikacji pedagogicznych, kwalifikacji niezbędnych do sprawowania nadzoru pedagogicznego, a także kwalifikacji osób, którym można zlecać prowadzenie badań i opracowania ekspertyz (Dz. U. Nr 235, poz. 1703) – uchylenie z dniem 24 sierpnia 2009 r.

⁷ rozporządzenie w sprawie nadzoru pedagogicznego (Dz. U. Nr 168, poz. 1324)

⁸ Dz. U. Nr 46, poz. 430.

odpowiednich przepisach⁹. Stwierdzono natomiast uchybienia związane z brakami w zakresie wyposażenie uczniów i nauczycieli w odpowiednie podręczniki. Na przykład na zajęciach lekcyjnych z przedmiotu *Przedsiębiorstwo w gospodarce rynkowej i organizacja przedsiębiorstwa rolniczego* nauczyciel i uczniowie w trakcie lekcji nie posiadali podręczników do nauki ww. przedmiotu.

6. W ocenie NIK prawidłowo organizowano praktyczną naukę zawodu. Praktyki odbywały się w gospodarstwach indywidualnych, okolicznych zakładach, restauracjach, barach. Podjęto również działania w celu umożliwienia uczniom odbywania praktyk w ośrodkach zagranicznych. Organizowano kursy nauki jazdy samochodem osobowym, ciągnikiem rolniczym, kombajnem.

Zastrzeżenia NIK dotyczyły niewystarczającego wykonania obowiązków wynikających z § 28 rozporządzenie MENiS¹⁰, dotyczącego obowiązku zapewnienia uczniom pracującym w warsztatach, laboratoriach i pracowniach szkolnych niezbędnych środków ochrony indywidualnej oraz odzieży i obuwia roboczego. Wydatki na ten cel w całym badanym okresie (2008 – I poł. 2010 r.) wyniosły tylko 2,4 tys. zł, a np. w 2010 r. tylko 145 zł.

7. Według uzyskanej od Prezesa Kujawsko – Pomorskiej Izby Rolniczej opinii na temat profilów kształcenia w Zespole Szkół wynikało, że Szkoła podjęła próby dostosowania kierunków kształcenia do zmieniających się wymogów rynku pracy. Jednak z uwagi na m.in. specyfikę rynku pracy w rolnictwie, jak i z uwagi na zmniejszanie się jego potrzeb, wg opinii Prezesa K-P IR do programów kształcenia w szkołach rolniczych należałoby włączyć w szerszym niż dotychczas zakresie zagadnienia związane z funkcjonowaniem polskiego rolnictwa na wspólnym rynku Unii Europejskiej, a także wprowadzenie nowych kierunków nauczania związanych ze Wspólną Polityką Rolną połączoną z rachunkowością rolną FADN (System Zbierania i Wykorzystywania Danych Rachunkowych z Gospodarstw Rolnych) realizowaną na użytek UE.

8. W ocenie NIK ewidencja księgowa prowadzona była w sposób rzetelny i z należytą starannością. Otrzymane w latach 2008 – 2010 środki umożliwiły prawidłowe funkcjonowanie Zespołu Szkół jak i terminowe realizowanie zobowiązań. W latach

⁹ W rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 10 września 2002 r. (Dz. U. Nr 155 poz. 1288 – uchylenie z dniem 1 września 2009 r.) i rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli (Dz. U. Nr 50, poz. 400).

¹⁰ rozporządzenie z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2003 r. Nr 6, poz. .69 ze zm.).

2008 i 2009 wykorzystano środki finansowe w wysokości odpowiednio 1.946,7 tys. zł i 2.102,8 tys. zł. Niewykorzystane środki w 2009 r. w wysokości 0,5 tys. zł zostały terminowo zwrócone na konto MRiRW. Nie wystąpiły w badanym okresie zobowiązania wymagalne.

Analiza 15 wydatków na łączną kwotę 174,3 tys. zł wykazała, że dokonano ich w sposób celowy, oszczędny oraz w sposób umożliwiający terminową zapłatę zobowiązań. Zastrzeżenia NIK dotyczyły sposobu sfinansowania dokonanego w dniu 31.10.2008 r. zakupu systemu monitoringu za kwotę 16.442,65 zł, który w wysokości 15 tys. zł sfinansowano z § 6060 (wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych), pozostałą brakującą kwotę 1.442,65 zł sfinansowano z § 4210 (zakup materiałów i wyposażenia). Stanowiło to naruszenie obowiązującego w tym okresie art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych¹¹ który stanowił, że wydatki publiczne mogą być ponoszone na cele i w wysokościach ustalonych w planie finansowym jednostki sektora finansów publicznych.

Przedstawiając powyższą ocenę, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy wnosi o:

- podjęcie działań (w miarę możliwości organizacyjnych i finansowych) do dostosowania obiektów szkolnych do nauczania młodzieży niepełnosprawnej, a pracowni zawodowych do wymogów wynikających z powołanego w wystąpieniu pokontrolnym rozporządzenia.
- podjęcia działań zmierzających do właściwego zabezpieczenia klatek schodowych;
- składanie wniosków o dofinansowanie szkolenia zawodowego nauczycieli o którym mowa w § 6 rozporządzenia MENiS z 29 marca 2002 r.¹²,
- zapewnienia środków finansowych na zaopatrzenie uczniów pracujący w warsztatach, laboratoriach i pracowniach szkolnych w niezbędne środki ochrony indywidualnej,
- egzekwowanie obowiązku posiadania przez uczniów i nauczycieli podręczników do nauki przedmiotu,
- rozważenie utworzenia na terenie Szkoły gabinetu profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej;
- realizację wydatków zgodnie z planem finansowym zatwierdzonym przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

¹¹ Dz. U. Nr 249, poz. 2104 ze zm.

¹² Dz. U. Nr 46, poz. 430.

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Dyrektora w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu ich realizacji lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu Dyrektorowi prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Bydgoszczy umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.